

Ter attentie van het Algemeen Bestuur

Datum : 12 april 2018
Betreft : Jaarstukken 2017
Ons kenmerk : U18.060

Geacht bestuur,

Hiermee bieden we u de jaarstukken 2017 van de GR AQUON aan welke het jaarverslag, de jaarrekening en de overige bijbehorende stukken bevatten.

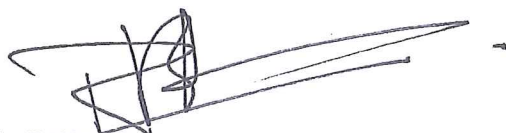
AQUON heeft in 2017 belangrijke stappen gezet naar een verdere ketenintegratie met haar waterschappen. Daarmee geeft zij invulling aan de bestuurlijke herijking van de strategie en governance uit 2016, zoals bekrachtigd in de nieuwe geformuleerde Gemeenschappelijke Regeling. Op het niveau van de eigenaren leidde intensieve afstemming over de meetvraag en verdere ontwikkeling van de dienstverlening ertoe dat de toegevoegde waarde voor de deelnemende waterschappen steeg van 11,7 miljoen productiepunten in 2016 naar 12,5 miljoen in 2017. De stijging die wij in voorgaande jaren hebben geconstateerd zet zich daarmee door.

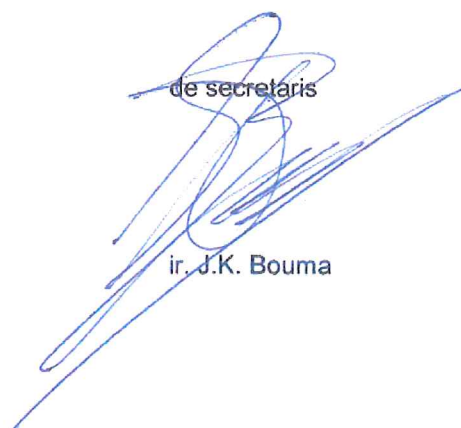
Het hoge productieniveau was vooraf niet voorzien en heeft samen met het gewenste transitietraject geleid tot een hogere werklust en de noodzaak om een groter deel van de meetvraag uit te besteden. Het effect op de kosten was overigens beperkt en binnen de bestuurlijke budgettaire ruimte. De kosten voor reguliere laboratoriumactiviteiten (€ 20,8 miljoen) zijn 2,9 procent hoger uitgevallen dan aanvankelijk begroot, echter met het vermelde verhoogde productniveau. De kosten voor transitie (€ 0,9 miljoen) zijn 16,3 procent lager uitgevallen dan aanvankelijk begroot en volledig gefinancierd vanuit de daartoe getroffen bestemmingsreserve.

De nieuwe strategie en governance vragen grote aanpassingen van AQUON. Deze aanpassingen hebben wij met het programma AQUON 2.0 vormgegeven en hiermee zijn we op een succesvolle wijze het naar ketenintegratie met haar waterschappen ingeslagen. Er ligt de komende jaren nog een stevige veranderopgave voor AQUON en haar nieuwe MT, maar we kijken tevreden terug op het afgesloten jaar en zijn vol vertrouwen over het nieuwe jaar.

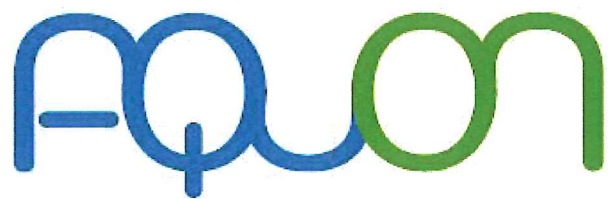
Namens het dagelijks bestuur van AQUON,

de voorzitter,

ir. R.W. Bleker

de secretaris
ir. J.K. Bouma

Bijlagen:
> Jaarstukken 2017

Instituut voor wateronderzoek en advies

Jaarstukken AQUON 2017

Ter identificatie
Ernst & Young Accountants LLP

INHOUDSOPGAVE

Jaarverslag 2017	3
Voorwoord	4
Kerngegevens van de GR AQUON	5
Profielschets en verkorte weergave van de financiële resultaten	6
Programmaverantwoording	9
PROGRAMMA LABORATORIUM	9
PROGRAMMA EIGENAARSDEEL	11
Paragrafen.....	13
Ontwikkelingen sinds het vorige begrotingsjaar.....	13
Uitgangspunten en normen	16
Kostentoerekening	16
Weerstandsvermogen	18
Financiering.....	19
Kapitaalgoederen en bedrijfsmiddelen	20
Onttrekkingen aan overige bestemmingsreserves en voorzieningen.....	21
EMU-saldo.....	21
Incidentele baten en lasten.....	22
Waterschapsbelasting	22
Verbonden partijen	22
Jaarrekening 2017	23
Balans per 31 december 2017	24
Exploitatierekening over het jaar 2017	25
Waarderingsgrondslagen.....	26
Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling.....	26
Toelichting op de balans per 31 december 2017	29
Toelichting op de exploitatierekening over het begrotingsjaar.....	36
Programma Laboratorium	37
Programma Eigenaarsdeel	42
Overige gegevens	45
Besluit tot resultaatbestemming 2017 en vaststelling van de jaarrekening	46
Controleverklaring.....	47

JAARVERSLAG 2017

Ter identificatie
Ernst & Young Accountants LLP

VOORWOORD

Voor u liggen de jaarstukken 2017 van AQUON, welke het jaarverslag, de jaarrekening en de overige gegevens bevatten.

Wij zijn verheugd u te melden dat AQUON in 2017 op succesvolle wijze het pad naar ketenintegratie met haar waterschappen is ingeslagen. Daarmee is invulling gegeven aan de bestuurlijke herijking van de strategie en governance uit 2016, zoals bekrachtigd in de nieuw geformuleerde Gemeenschappelijke Regeling.

De eerste stappen op het pad naar full service ketenpartnerschap zijn zichtbaar in het niveau van dienstverlening aan de eigenaren. Door ontwikkeling van de dienstverlening en intensieve afstemming over de meetvraag steeg de toegevoegde waarde voor de deelnemende waterschappen van 11,7 miljoen productiepunten in 2016 naar 12,5 miljoen in 2017; een stijging van 7%. De bijdrage door onze medewerkers aan de kwaliteit in de milieuketen is gestegen en daarmee onze bijdrage aan de zorg voor de watersystemen en de waterzuivering door de waterschappen.

De nieuwe strategie en governance vergen majeure aanpassingen van AQUON. 2017 heeft naast de operatie in het teken gestaan van het programma AQUON 2.0, het aanpassen van de organisatie & cultuur, de processen, de governance en de voorziene centralisatie van de laboratoria. De betrokkenheid van het personeel heeft een positieve impuls gekregen. De voorbereide wijzigingen zijn eind 2017 bestuurlijk bekrachtigd en begin 2018 geïmplementeerd. De veranderopgave van het nieuwe managementteam voor de komende jaren ligt op een hoog en uitdagend niveau.

Het hoge productieniveau was vooraf niet voorzien. Samen met het programma AQUON 2.0 heeft dit geleid tot een hoge werklast en noodzaak om een extra deel van de meetvraag uit te besteden. Het effect op de kosten is beperkt en binnen de bestuurlijk budgettaire ruimte gebleven. De kosten van de reguliere laboratoriumactiviteiten zijn 2,9% hoger uitgevallen dan aanvankelijk begroot echter met het vermelde verhoogde productieniveau. De kosten voor de reguliere laboratoriumactiviteiten bedragen 20,8 miljoen. De kosten voor transitie bedragen 0,9 miljoen en zijn daarmee 16,3% lager uitgevallen dan aanvankelijk begroot. Deze transitiekosten zijn volledig gefinancierd vanuit de daartoe getroffen bestemmingsreserve.

De bestuurlijke vergaderingen zijn in ambtelijke adviesorganen van waterschappen en AQUON voorbereid. Het dagelijks bestuur heeft vijfmaal vergaderd; het algemeen bestuur driemaal. Dit in lijn met de voorziene en gewenste daling van de bestuurlijke vergaderfrequentie.

Directie en bestuur kijken met vertrouwen uit naar de ontwikkelingen in 2018.

De voorzitter

Ir. R.W. Bleker

5 april 2018

De directeur

Ir. J.K. Bouma

KERNGEGEVENS VAN DE GR AQUON

Deelnemende water- en hoogheemraadschappen	Waterschap Aa en Maas Waterschap Brabantse Delta Waterschap De Dommel Hoogheemraadschap van Delfland Waterschap Hollandse Delta Waterschap Rivierenland Hoogheemraadschap van Rijnland Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard
---	--

Provincies	Gelderland Noord-Brabant Noord-Holland Utrecht Zuid-Holland
------------	---

Bestuurssamenstelling Op 31 december 2017	Dhr. R.W. Bleker (Bestuursvoorzitter) (*) Dhr. G.P. Beugelink (*) Dhr. P.F.J. van der Eijnden Dhr. W.P.J. de Kleijn Dhr. H. Pluckel (*) Dhr. C. Sas Mw. E.H.T. Stravens (*) Dhr. M. Smits Dhr. H.P. Verroen
--	---

(*) Dagelijks Bestuur

Directie	Dhr. J.K. Bouma
----------	-----------------

Ter identificatie
Ernst & Young Accountants LLP

PROFIELSCHETS EN VERKORTE WEERGAVE VAN DE FINANCIËLE RESULTATEN

Profielschets

AQUON, Instituut voor wateronderzoek, levert haar diensten voornamelijk aan de negen waterschappen en hoogheemraadschappen Aa en Maas, Brabantse Delta, De Dommel, Delfland, Hollandse Delta, Rijnland, Rivierenland, Schieland en de Krimpenerwaard en De Stichtse Rijnlanden. Daarnaast behoren gemeenten, rijksoverheid en bedrijven tot de klantenkring. AQUON biedt het gehele proces van monsternamen tot en met onderzoek en advisering aan. Door het aanbieden van producten binnen het gehele proces is AQUON de ideale partner voor watergerelateerd onderzoek en advisering over het natte milieu. De organisatie bestaat uit circa 160 gespecialiseerde en gemotiveerde medewerkers. Het verzorgingsgebied van AQUON omvat met name de provincies Gelderland, Noord-Brabant, Noord-Holland, Utrecht en Zuid-Holland.

AQUON voert exclusief de bemonstering en analyse van het natte milieu uit voor haar partners. Daarnaast voert zij voor meerdere waterschappen aanvullende werkzaamheden uit op gebied van wateronderzoek.

De partners van AQUON zijn de negen waterschappen zoals bovenstaand benoemd. Voor een beperkt aantal derden klanten worden diensten verleend.

Inzicht in financiële ontwikkeling

AQUON is in 2017 gestart met de omvorming tot een ketenpartner voor haar deelnemende hoogheemraadschappen en waterschappen. Dit op basis van de in het jaar 2016 genomen strategische keuzes. Deze verandering van leverancier van producten & diensten naar een samenwerkingspartner gericht op de totale keten vraagt veranderingen in de bedrijfsvoering bij zowel AQUON als ook bij de deelnemende partners.

Het jaar 2017 stond in het teken van AQUON 2.0. Dit programma is erop gericht de beoogde toegevoegde waarde voor de organisatie te verkrijgen. Een van de projecten binnen dit programma betreft het hoofdspoor "Organisatieontwikkeling". Dit hoofdspoor gaat over zowel de organisatiecultuur en managementstijl als de verdere inrichting van de organisatiestructuur. Het doel van dit spoor is om de organisatie zodanig in te richten dat AQUON haar strategie om als full-service ketenpartner tegen een acceptabel en geoptimaliseerd kostenniveau te fungeren kan realiseren. Om transparantie in de financiële gevolgen te behouden zijn (evenals voorgaande jaren) de begroting 2017 en deze jaarstukken gebaseerd op twee programmabegrotingen te weten Laboratorium en Eigenaarsdeel.

In het bijgaande totaaloverzicht wordt op een transparante wijze inzicht gegeven in de behaalde financiële resultaten over de jaren 2017 in vergelijking tot 2016 en de begroting van 2017 over de gehele bedrijfsvoering. Het overzicht geeft in grote lijnen de financiële ontwikkelingen van AQUON weer door de relatie te leggen met de productieomgeving waarin AQUON zich begeeft. Deze schematische weergave van financiële resultaten wijkt daarmee af van de door de BBVW voorgeschreven formats van de programmabegroting en verantwoording. Het geeft echter geen tegenstrijdige informatie.

De voorgeschreven formats programmabegroting en verantwoording zijn opgenomen in een afzonderlijk hoofdstuk.

Ter identificatie
Ernst & Young Accountants LLP

Programma AQUON TOTAAL

Inzicht in financiële ontwikkelingen

Realisatie 2017

Realisatie 2016

Programma
begroting 2017
na wijziging

Programma Laboratorium

OPBRENGSTEN

Bijdrage deelnemers	20.528.984	19.076.603	19.969.000
Diensten voor derden	332.464	395.373	300.000
Externe rentebaten	0	0	0
TOTAAL INKOMSTEN	20.861.448	19.471.976	20.269.000

LASTEN

Personeelslasten, reguliere bedrijfsvoering	10.310.082	10.399.623	10.897.000
Bedrijfslasten (overige indirecte lasten)	2.327.323	2.187.006	2.348.000
Kapitaalslasten	1.506.455	1.461.266	1.495.000
TOTAAL VASTE (INRICHTINGS-) KOSTEN	14.143.861	14.047.895	14.740.000

Personeelslasten Inhuur productiepersoneel	817.350	535.517	523.000
Materiële lasten	2.757.345	2.664.097	2.765.000
Uitbestedingen analyses	3.137.530	2.224.468	2.141.000
TOTAAL VARIABLE PRODUCTIEKOSTEN	6.712.225	5.424.082	5.429.000
Onvoorzien	0	0	100.000
TOTALE OPERATIONELE KOSTEN	20.856.086	19.471.976	20.269.000

OPERATIONEEL RESULTAAT LABORATORIUM	5.363	0	0
Bedrag van de heffing voor de vennootschapsbelasting	-5.363	0	0
Totaal saldo baten en lasten	0	0	0

Programma Eigenaarsdeel

OPBRENGSTEN

Bijdrage deelnemers	225.000	0	225.000
---------------------	---------	---	---------

LASTEN

Personeelslasten	510.386	511.622	525.000
Bedrijfslasten	288.536	339.658	500.000
Uitbestedingen analyses	0	0	0
Afschrijvingen van boekverliezen	110.000	283.684	0
Advieskosten strategie en herstructurering	0	147.499	0
Kapitaalslasten	187.587	0	185.000
Onvoorzien	0	0	100.000
TOTAAL LASTEN EIGENAARSDEEL	1.096.509	1.282.463	1.310.000

Mutatie Bestemmingsreserve	871.509	1.282.463	1.085.000
OPERATIONEEL RESULTAAT EIGENAARSDEEL	0	0	0

Bedrag van de heffing voor de vennootschapsbelasting	0	0	0
BEDRIJFSRESULTAAT	0	0	0

In het hoofdstuk "Programmaverantwoording" worden de bereikte bedrijfsdoelen en de financiële resultaten verantwoord.

Ter identificatie
Ernst & Young Accountants LLP

Algemene toelichting op de jaarstukken

Inleiding

Het Waterschapsbesluit schrijft in artikel 4.30 voor dat de jaarstukken bestaan uit het jaarverslag en de jaarrekening. Het jaarverslag bestaat uit de programmaverantwoording en de paragrafen. In artikel 30 van het Waterschapsbesluit wordt voorgeschreven dat het jaarverslag de paragrafen bevat die ingevolge artikel 4.11 van het Waterschapsbesluit ook in de begroting zijn opgenomen.

Redactioneel is getracht het dubbel weergeven van informatie in de jaarstukken te voorkomen, tenzij wet- en regelgeving in relatie tot het jaarverslag en de jaarrekening anders voorschrijft.

AQUON heeft, nadat de programmabegroting 2017 in juli 2016 was vastgesteld, een eerste begrotingswijziging 2017 ter zienswijze bij haar deelnemende hoogheemraadschappen en waterschappen neergelegd. Deze eerste programmabegrotingswijziging is in juni 2017 door haar bestuur vastgesteld. In de jaarrekening is de verplichte opmaak van begroting voor wijziging en begroting na wijziging opgenomen.

AQUON kent ook in het begrotingsjaar 2017 twee programmabegrotingen. Het programma “Laboratorium” betreft de reguliere bedrijfsvoering activiteiten van AQUON. Het tweede programma “Eigenaarsdeel” betreft transformatiekosten om AQUON te laten aanpassen aan nieuwe strategische keuzes van het bestuur. In het hoofdstuk “Programmaverantwoording” is een toelichting opgenomen wat bereikt is en wat de uitgaven per programma zijn geweest.

In het hoofdstuk “Paragrafen” wordt een toelichting gegeven op de volgende –vanuit regelgeving verplichte- onderwerpen. Achtereenvolgens worden de volgende paragrafen behandeld: ontwikkelingen sinds het vorig begrotingsjaar; bedrijfsvoering; uitgangspunten en normen, kostentoerekening, weerstandsvermogen; financiering; onttrekkingen aan bestemmingsreserves en voorzieningen; EMU saldo; incidentele baten en lasten; waterschapsbelasting en verbonden partijen.

PROGRAMMAVERANTWOORDING

PROGRAMMA LABORATORIUM

In dit programma zijn de reguliere laboratorium activiteiten opgenomen. De ontwikkelingen in het kort zijn dat er met ingang van 2017 gewerkt wordt op twee laboratoriumlocaties. Tevens is er sprake van een verder gereduceerde personeelsformatie. In de paragraaf ontwikkelingen sinds het vorige begrotingsjaar wordt dit nader toegelicht.

In onderstaande tabel worden de financiële ontwikkelingen voor het Programma Laboratorium weergegeven:

Programma Laboratorium			
Inzicht in financiële ontwikkelingen	Realisatie 2017	Realisatie 2016	Programma begroting 2017 na wijziging
OPBRENGSTEN			
Bijdrage deelnemers	20.528.984	19.076.603	19.969.000
Diensten voor derden	332.464	395.373	300.000
Externe rentebaten	0	0	0
TOTAAL INKOMSTEN	20.861.448	19.471.976	20.269.000
LASTEN			
Personeelslasten, reguliere bedrijfsvoering	10.310.082	10.399.623	10.897.000
Bedrijfslasten (overige indirecte lasten)	2.327.323	2.187.006	2.348.000
Kapitaalslasten	1.506.455	1.461.266	1.495.000
TOTAAL VASTE (INRICHTINGS-) KOSTEN	14.143.861	14.047.895	14.740.000
Personeelslasten Inhuur productiepersoneel	817.350	535.517	523.000
Materiële lasten	2.757.345	2.664.097	2.765.000
Uitbestedingen analyses	3.137.530	2.224.468	2.141.000
Onvoorzien	0	0	100.000
TOTAAL VARIABLE PRODUCTIEKOSTEN	6.712.225	5.424.082	5.529.000
TOTALE OPERATIONELE KOSTEN	20.856.086	19.471.976	20.269.000
Resultaat voor belasting	5.363	0	0
Bedrag van de heffing voor de vennootschapsbelasting	-5.363		
GEREALISEERD RESULTAAT	0	0	0

Met verrekening van de inkomsten behaald met externe omzet € 332.464 (2016: € 395.373) kan op basis van de gerealiseerde productie voor haar deelnemende waterschappen (12.508.557 productiepunten) een nagenoeg ongewijzigde integrale productiepuntprijs worden berekend van € 1,64 (2016: € 1,63).

De producten en diensten worden aan de deelnemende waterschappen op basis van nacalculatie in rekening gebracht op basis van de afgesproken berekeningssystematiek.

Op basis van de verrekening-afspraken kan het volgende overzicht worden gegeven over de financiële bijdrage per deelnemend hoogheemraadschap en waterschap.

Waterschap of Hoogheemraadschap Bedragen x € 1.000	Kosten AQUON dienstverlening 2017	Betaalde voorschotten 2017	definitieve afrekening 2017
Aa en Maas	1.599	1.516	84
Brabantse Delta	2.580	2.538	41
De Dommel	1.753	1.624	128
Delfland	1.306	1.251	55
Hollandse Delta	4.145	3.912	233
Rijnland	3.457	3.485	-28
Rivierenland	3.493	3.523	-30
Schieland en de Kr'waard	967	938	29
De Stichtse Rijnlanden	1.229	1.182	48
Totaal	20.529	19.969	560

PROGRAMMA EIGENAARSDEEL

Met ingang van 2016 is AQUON gaan werken met een programmabegroting Eigenaarsdeel. In dit Programmaonderdeel worden de activiteiten gebundeld die te maken hebben met het "AQUON Ombouwplan". Op deze wijze kunnen ontwikkelingen gerelateerd aan de ombouw van AQUON goed gevolgd worden. In de vergelijkende cijfers van het begrotingsjaar 2016 zijn de uitgaven opgenomen die gerelateerd zijn aan de strategische ontwikkelingen van AQUON.

In onderstaande tabel worden de financiële ontwikkelingen voor het Programma Eigenaarsdeel weergegeven:

Programma Eigenaarsdeel			
Inzicht in financiële ontwikkelingen	Realisatie 2017	Realisatie 2016	Programma begroting 2017 na wijziging
OPBRENGSTEN			
Bijdrage deelnemers	225.000	0	225.000
Totaal INKOMSTEN	225.000	0	225.000
LASTEN			
Personeelslasten	510.386	511.622	525.000
Bedrijfslasten (overige indirecte lasten)	288.536	339.658	500.000
Kapitaalslasten	187.587	0	185.000
Afschrijvingen van boekverliezen	110.000	283.684	0
Advieskosten strategie en herstructurering	0	147.499	0
Vrijval frictiekosten Sociaal Statuut	0	0	0
Onvoorzien	0	0	100.000
TOTAAL LASTEN EIGENAARSDEEL	1.096.509	1.282.463	1.310.000
Bedrag van de heffing voor de vennootschapsbelasting	0	0	0
Mutatie Bestemmingsreserve	871.509	1.282.463	1.085.000
BEDRIJFSRESULTAAT	0	0	0

In kader van het ombouwplan AQUON zijn de kosten in het begrotingsjaar 2017 als volgt verder te specificeren:

De personeelslasten betreffen voornamelijk:

Salariskosten boven-formatie personeel	€ 225.000
Afkoopsommen voormalig personeel	€ 85.400
Reservering voor extra reiskosten als gevolg van extra reistijd	€ 30.600
Kosten in verband met cultuurprogramma AQUON 2.0	€ 52.000
Inhuur personeelsadviseur t.b.v. organisatieontwikkeling	€ 115.000

De bedrijfslasten betreffen voornamelijk:

Advieskosten inzake organisatie-inrichtingsvraagstukken	€ 288.000
---	-----------

Ter identificatie
Ernst & Young Accountants LLP

Kapitaalslasten

De kapitaalslasten betreffen de afschrijvingskosten van de in 2016 uitgevoerde verbouwingen van de panden in Leiden en Tiel.

De afschrijving van boekverliezen ter waarde van € 110.000 betreft de afwaardering van het pand in Breda naar de eind 2017 geactualiseerde marktwaarde.

PARAGRAFEN

ONTWIKKELINGEN SINDS HET VORIGE BEGROTINGSJAAR

Eind 2016 heeft AQUON een nieuwe strategie aangenomen. AQUON wordt hiermee een full-service ketenpartner voor haar waterschappen tegen acceptabele en geoptimaliseerde kosten. Zij geeft deze opdracht vorm door een proces van gezamenlijke vraagarticulatie.

Op basis van het in het bestuur besproken implementatieplan "Naar AQUON 2.0" is het jaar 2017 gebruikt om de bedrijfsinrichting, governance en organisatiestructuur aan te passen aan de vernieuwde strategie. De belofte was dat tijdens de organisatieaanpassing minimaal dezelfde kwaliteit wordt geleverd. Voor de realisatie van het plan is in de programmabegroting 2017 financiële ruimte gereserveerd.

Ten behoeve van efficiëntie zijn de voorgestelde veranderingen in de organisatiestructuur en personeelsformatie middels het Ombouwplan AQUON 2016 in het eerste kwartaal 2017 afgerond. Nadat op 1 januari 2017 het aantal productielocaties is gereduceerd tot twee (ten gevolge van sluiting locatie Breda), het personeelsdoorstroomprogramma definitief is gesloten, werd het herplaatsingsproces van het personeel per 1 april 2017 met succes afgerond. In de jaren 2016-2017 hebben 12 medewerkers gebruik gemaakt van het tijdelijke personeelsdoorstroomprogramma. De afgeslankte organisatie is vervolgens per 1 april 2017 operationeel gegaan.

Bedrijfsvoering Personeel

Vanuit de herformuleerde strategie is in het 2^e kwartaal 2017 een nieuwe organisatiestructuur ontworpen om in de toekomst de wensen van de opdrachtgevers en de (technologische) omgevingsveranderingen adequaat aan te kunnen. In deze organisatiestructuur zijn de managementposities opnieuw gedefinieerd met daarbij ook een passende overlegstructuur. Aanvullend is een nieuwe personeelsformatie opgesteld, welke past binnen de financiële kaders vermeld in de kaderbrief en programmabegroting 2017. Met instemming van de ondernemingsraad zijn de aanpassingen "in concept" per 1 oktober 2017 doorgevoerd. Met een kwartaal de tijd om deze nieuwe vorm echt eigen te hebben gemaakt en met de definitieve instemming van het bestuur ontstaat er, conform het implementatieplan, per 1 januari 2018 ruimte voor de directeur. In het jaar 2017 hebben meerdere mutaties plaatsgevonden in het AQUON managementteam. In het jaar 2017 is vooreerst een keuze gemaakt om deze vacante posities met interim functionarissen in te vullen. Deze keuze ligt in het verlengde van het operationaliseren van de opgave uit de nieuwe strategische richting. In het eerste kwartaal van 2018 zijn twee van de drie interim-managers opgevolgd met twee vaste managementleden. De derde zal naar verwachting in het derde kwartaal 2018 worden vervangen.

Op 31 december 2017 had AQUON 151 medewerkers in dienst. Het verloop in personeel is in onderstaande tabel weergegeven. In 2017 zijn 3 medewerkers uit dienst getreden en in dienst getreden van deelnemende waterschappen. Daarnaast zijn er 5 medewerkers uitgestroomd om elders een nieuwe uitdaging aan te gaan en 2 medewerkers zijn met pensioen gegaan. In het overzicht worden stagiaires niet meegeteld in het aantal personeelsleden per balansdatum.

Geslacht	Aantal medewerkers		Aantal fte	
	2017	2016	2017	2016
Man	98	102	97,1	100,6
Vrouw	53	59	40,2	45,7
Totaal	151	161	137,3	146,3

Ter identificatie

Ernst & Young Accountants LLP

Ziekteverzuim

Het ziekteverzuim is in 2017 gemiddeld zes procent. Dit percentage kan, ondanks de daling ten opzichte van het jaar 2016, aangemerkt worden als relatief hoog. De oorzaken zijn de vele organisatieveranderingen en ontstane werkdruk. In samenwerking met de arbodienst wordt door het management proactief gestuurd op verlaging van het aantal ziekmeldingen en het verzuimpercentage. Ten opzichte van het jaar 2016 is het verzuim door gerichte acties met bijna één procent gedaald.

Verzuim	Ziekmeld frequentie		Ziekteverzuim percentage	
	2017	2016	2017	2016
Totaal (gewogen gemiddelde)	1,1	2,1	6,0%	6,9%

Inhuur personeel

Naast de inzet van eigen medewerkers heeft AQUON gebruikgemaakt van uitzendkrachten. Deze medewerkers worden ingehuurd ten behoeve van verschillende laboratorium werkprocessen en projecten. Gedurende het jaar 2017 werden uitzendkrachten onder andere ingezet bij het team Servicebureau (centrale monsterontvangst) en het team Monsternamen en Logistiek ter vervanging van zieken. Met de inzet van deze flexibele arbeidskrachten samen met extra inspanningen van de eigen medewerkers werd gezorgd voor continuïteit van het primaire proces.

Een andere vorm van inhuur zijn medewerkers die tijdelijk ingehuurd worden vanwege hun specifieke expertise. De organisatiewijziging en omvorming van AQUON vraagt kennis en kunde die niet altijd aanwezig is bij haar personeel. In het jaar 2017 is met name door de voorgestelde organisatieveranderingen veelvuldig gebruikt gemaakt van interim managers en expertise op gebied van interim management, HRM, bestuurssecretaris en business control activiteiten. De kosten in het jaar 2017 bedroegen hiervoor € 1.183.386 (2016 € 600.435). De reden van de toename van de kosten voor inhuur is gelegen in het tijdvak en de tijdsduur van het inhuren van de betreffende medewerkers. In 2017 zijn een aantal medewerkers gedurende het hele jaar ingehuurd terwijl dit in 2016 maar een beperkte periode betrof.

Productie

De negen aangesloten waterschappen en hoogheemraadschappen hebben in 2017 opnieuw een verhoogd productievolume van AQUON gevraagd. De productie voor de deelnemers betrof 12,5 miljoen productiepunten. In de jaren 2016, 2015 en 2014 betrof dit aantal respectievelijk 11,7 11,3 en 10,7 miljoen productiepunten.

In vergelijking met het aantal productiepunten opgenomen in de programmabegroting is in 2017 een 7% hogere productie gerealiseerd dan was voorzien. Een opvallende stijging in een productiesegment van AQUON is de vraag naar voorbereidende activiteiten ten aanzien van waterbodemonderzoek. Een dergelijke stijging heeft grote gevolgen voor AQUON voor de kosten voor uitbestede werk.

AQUON heeft daarnaast productie geleverd aan derden. AQUON levert beperkt productie aan derden. Het betreft productie waarmee een directe relatie ligt met het voorzieningsgebied en/of de activiteiten van de deelnemende hoogheemraadschappen en waterschappen. De wet Markt en Overheid wordt hierbij in ogenschouw genomen. Het betrof 209.282 productiepunten. Van de totale productie is 1,6% aan derden geleverd.

In onderstaand overzicht wordt het totaal aantal productiepunten voor de deelnemende waterschappen weergegeven:

Productie AQUON 2017 voor deelnemers GR	ILOW-punten	
	2017	2016
Programmabegroting	11.656.381	10.382.000
Gerealiseerde productie	12.508.557	11.718.614
Percentage realisatie t.o.v. begroting	107,3%	112,9%

Het productieniveau van de afgelopen drie jaren kan op de volgende wijze per waterschap en hoogheemraadschap worden weergegeven:

Waterschap of Hoogheemraadschap	ILOW-punten			% gemiddeld over 3 jaar
	2017	2016	2015	
Aa en Maas	1.271.294	1.049.358	893.292	9,0%
Brabantse Delta	1.409.153	1.441.403	1.334.034	11,8%
De Dommel	1.231.814	1.053.718	1.067.775	9,4%
Delfland	1.045.245	862.471	817.032	7,7%
Hollandse Delta	2.258.381	1.872.081	1.816.933	16,7%
Rijnland	2.045.304	2.077.621	2.138.194	17,6%
Rivierenland	1.872.099	1.957.972	1.917.717	16,2%
Schieland en de Krimpenerwaard	593.166	658.059	553.193	5,1%
De Stichtse Rijnlanden	782.101	745.931	802.044	6,6%
Totaal	12.508.557	11.718.614	11.340.214	100,0%

Servicebureau

Het servicebureau (voorheen bedrijfsbureau) is de intermediair tussen de waterschappen en de interne AQUON-organisatie en de partners waaraan AQUON eventueel werkzaamheden uitbesteedt. Het servicebureau zorgt ervoor dat de organisatie proactief, actiegericht en servicegericht functioneert. Zij coördineert het proces van aannemen en uitvoeren van opdrachten voor de verschillende waterschappen.

Het servicebureau is in pilotfase eind 2016 opgestart en vanaf april 2017 definitief operationeel. De processen worden gaandeweg efficiënter ingericht en uitgevoerd. Dit deels door een uitbreiding van ICT-functionaliteiten en door het verbeteren van de werkprocessen.

Monstername en Logistiek

Eén van de belangrijke onderscheidende factoren van AQUON ten opzichte van andere laboratoria is het feit dat AQUON de monstername geïntegreerd met de laboratoriumanalyses verzorgt. Tevens hebben de medewerkers uit dit AQUON-team een signalerende functie door het feit dat zij ter plaatse zijn en de waterschappen van extra informatie kunnen voorzien.

Vanaf april 2017 is het project digitalisering gestart, hiermee worden in de toekomst de monsters automatisch gepland vanuit het LIMS. De verwachting is dat begin 2018 het project is geëffectueerd. Door deze digitalisering wordt verwacht dat de beheersing en flexibiliteit van de monsternamen op een hoger niveau komt, naar verwachting ook resulterend in een kostenbesparing.

Ter identificatie
Ernst & Young Accountants LLP

Chemisch onderzoek

Na het sluiten van de productielocatie Breda eind 2016 stond het eerste kwartaal van het jaar vooral in het teken van het herplaatsen van de personeelsleden.

Vanaf 1 april heeft chemie door het verhuizen van analyses en gewijzigde bezetting tijd moeten investeren in het inwerken van medewerkers zodat zij meer allround ingezet kunnen worden.

Hydrobiologisch onderzoek

Naast het uitvoeren van analyses op het gebied van hydrobiologie houdt dit team zich ook bezig met het ontwikkelen van het vakgebied en afstemming met andere laboratoria.

UITGANGSPUNTEN EN NORMEN

Algemeen

AQUON kent vanaf het begrotingsjaar 2016 twee programmabegrotingen. De eerste programmabegroting wordt "laboratorium AQUON" en het tweede programma "eigenaarsdeel GR AQUON" genoemd.

Salarisontwikkeling

In 2017 zijn de salarissen ongewijzigd gebleven ten opzichte van 2016. Tussen werkgevers en werknemers zijn diverse gesprekken gevoerd om te komen tot nieuwe (loon)afspraken, deze zijn op moment van schrijven nog niet succesvol afgerond. Eind 2017 werd er door de werkgevers voorgesteld om over 2017 een eenmalige uitkering van € 1.000,- uit te betalen. Daarnaast wordt er een salarisverhoging van 0,5% verwacht. De te verwachten loonkosten van € 183.600 die hiermee samenhangen en naar verwachting in het jaar 2018 worden uitbetaald zijn verwerkt in het resultaat over 2017.

Prijsindexatie

AQUON werd in het jaar 2017 geconfronteerd met beperkte prijsindexaties van haar leveranciers.

KOSTENTOEREKENING

Met ingang van boekjaar 2016 zijn de verdeelsleutels voor de toerekening van de kosten aan de deelnemers gewijzigd. De nieuwe verdeelsystematiek is als volgt vastgesteld door het algemeen bestuur: De vaste kosten worden verrekend op basis van de gemiddelde gerealiseerde productie van de afgelopen drie jaren voorafgaand aan het begrotingsjaar. Voor de jaren 2016 en 2017 gelden in afwijking de aantallen uit de "businesscase AQUON+ (2011)". De variabele kosten worden conform het relatieve aandeel in de werkelijke jaarproductie (aantal ILOW-punten) van het betreffende jaar verdeeld.

In de eerste wijziging van de gemeenschappelijke regeling AQUON 2011 wordt in artikel 44 gesproken over de uittreedingregeling. In dit artikel zijn de voorwaarden voor uittreden vastgelegd. Aanvullend heeft het algemeen bestuur in december 2017 het uitvoeringsbesluit vastgesteld. In artikel 44.3 is de jaarlijkse actualisatie van de formule voorgeschreven. Bijgaand wordt een schema met financiële verplichtingen per deelnemend waterschap of hoogheemraad gegeven.

Uitwerking Uittreeding

In het jaar 2018 uittreden betekent

refnr De uitgangspunten conform het bestuurlijke uitvoeringsbesluit op grond van artikel 44 GR AQUON.

0 De uittredingsvoorwaarden staan vermeld in artikel 44 van de GR AQUON

0 Een kalenderjaar opzergtermijn. In deze termijn reguliere betaling van de bijdragen.

1 aandeel in productie jaarrekening 2017 blz. 15 tabel

2 bedrag vaste kosten jaarrekening 2017 blz. 7 € 14.143.861

3 personeelslasten jaarrekening 2017 blz. 24 € 9.637.081

4 rente & leningen jaarrekening 2017 blz. 23 pm

5 voorraden jaarrekening 2017 blz. 23 € 256.475

6 aandeel prog. Eigenaren begroting 2019 blz. 16 € 1.760.000

7 inregelen/onvoorzien vast bedrag € 200.000

Waterschap of Hoogheemraadschap	aandeel productie	bijdrage deelnemers (4 maal)	afkoop van personeel 60%	Afkoop rente en leningen	voorraden programma eigenaren	inregelen/ onvoorzien	totaal
bedragen x €1.000							
referentie nr	1	1 & 2	1 & 3	4	1 & 5	6	7
Aa en Maas	9,0%	5.092	520	pm	23	129	200 5.964
Brabantse Delta	11,8%	6.676	682	pm	30	163	200 7.751
De Dommel	9,4%	5.318	544	pm	24	197	200 6.283
Delfland	7,7%	4.356	445	pm	20	154	200 5.175
Hollandse Delta	16,7%	9.448	966	pm	43	343	200 11.000
Rijnland	17,5%	9.901	1.012	pm	45	317	200 11.474
Rivierenland	16,2%	9.165	937	pm	42	229	200 10.572
Schieland en de Kr'waard	5,1%	2.885	295	pm	13	104	200 3.497
St. Rijnlanden	6,6%	3.734	382	pm	17	124	200 4.457

Ter identificatie

Ernst & Young Accountants LLP

17

Building a better
working world

WEERSTANDSVERMOGEN

Weerstandvermogen

Het weerstandvermogen geeft weer de mate waarin AQUON haar risico's kan opvangen. Met andere woorden: het weerstandvermogen is het vermogen van AQUON om calamiteiten op te vangen zonder dat het invloed heeft op de voortzetting van de uitvoering van het bestaande beleid. Bij het vaststellen van het weerstandvermogen wordt de weerstandscapaciteit afgezet tegen de risico's die AQUON loopt. De weerstandscapaciteit geeft het geheel van middelen en mogelijkheden weer om niet begrote, onverwachte en substantiële kosten te dekken.

Een weerstandvermogen bestaat normaliter uit opgebouwde reserves (eigen vermogen), bezuinigingsmogelijkheden en onbenutte belastingcapaciteit om alle risico's af te dekken. Als reserves kunnen de vermogenspositie en bestemmingsreserves worden meegeteld. In lijn met de afspraken gemaakt binnen de GR AQUON kent zij geen algemene reserves (anders dan een bestemmingsreserve) en reserveert daarmee niet voor majeure risico's.

Op grond van de Gemeenschappelijke Regeling en de wet worden tekorten van AQUON gedekt door de deelnemende waterschappen. De deelnemers zijn verantwoordelijk voor de continuïteit en de financiering van de onderneming en staan volledig garant voor de rente en aflossing van aangegane leningen en in rekening courant opgenomen gelden. Met de deelnemende waterschappen als eigenaar is de continuïteit van de organisatie geborgd.

Risico's

AQUON heeft haar risicoanalyse in 2017 geactualiseerd met daarbij opgenomen mitigerende maatregelen. Er zijn in het jaar ontwikkelingen geweest die de risico's vergroten: de organisatie heeft aangekondigd zich om te bouwen. Dit brengt risico's op gebied van continuïteit en kwaliteit mee. Deze risico's zijn geïdentificeerd en onderverdeeld naar bestuurlijke, organisatorische, personele en locatie aspecten. Vanuit risicomanagement zijn de gesignaleerde risico's doorgesproken met het bestuur. Tijdens het ombouwproces worden de risico's specifiek gemonitord. Een meest in het oog springend risico is het welslagen van de verkoop aanhoudend pand.

De structurele operationele risico's zijn te verdelen in twee rubrieken, externe risico's en interne risico's en zijn als volgt samen te vatten:

Gesignaleerde structurele externe risico's zijn: wijzigingen in externe regelgeving (milieu, arbo, CAO, kwaliteitsregelgeving), uittreden van een deelnemend waterschap, druk op tarieven als gevolg van toenemende concurrentie, afnemende productievraag, rente risico en externe financieringen.

Structurele interne risico's zijn: inflexibele kostenstructuur (verhouding vaste versus variabele kosten), bezettingsverliezen (werkelijke productie lager dan begroot), wijzigingen in meetnetten en aantal meetnetten, kwaliteitsverschil van strategische operationele partners, uitvalrisico van expertrollen (met name bij directie/management, hydrobiologie en chemie) en instrumenten, personeel, ziekteverzuim en aansprakelijkheidsclaims.

Een groot aantal risico's zijn algemene risico's die samenhangen met de aard van de bedrijfsvoering (organisatorische aspecten). De kans van optreden en de omvang van de kosten of gemiste opbrengsten zijn moeilijk in te schatten. Er zijn maatregelen genomen die de risico's verminderen. Mitigerende genomen maatregelen zijn: flexibele arbeidsschil met externe medewerkers en specifieke externe partners, governance structuur aangepast, nieuwe afreken-systematiek

Ernst & Young Accountants LLP

geïntroduceerd, bedrijfsverzekeringen (jaarlijkse evaluatie), garantstellingen door deelnemers, certificeren van werkprocessen en nieuwe state-of-the-art automatiseringssystemen.

Ten aanzien van de introductie van de Vennootschapsplicht (Vpb) kan worden opgemerkt dat AQUON met de belastingdienst overleg heeft gevoerd over op welke wijze de wetgeving voor de bedrijfsvoering van AQUON dient te worden toegepast. De belastingdienst heeft in 2017 bevestigd dat AQUON voor de activiteiten voor waterschappen een Vpb-vrijstelling op basis van samenwerkingsverband van toepassing is. De activiteiten voor derden vallen onder de reguliere Vpb heffing. AQUON heeft de gevolgen van deze uitspraak vooreerst in de jaarrekening 2017 opgenomen.

Voor eventuele financiële risico's heeft AQUON voor het jaar 2017 een afdoende gebleken post "onvoorzien" opgenomen. Deze risico-inventarisatie is per programma opgesteld en per programma is er een begrotingspost onvoorzien opgenomen. De vermelde risico's zijn in het jaar 2017 zeer beperkt voorgekomen en de begrotingspost is daarmee in het begrotingsjaar 2017 niet aangesproken.

Frauderisico

Naast de algemene risico's kent elke organisatie een frauderisico. Dit is het risico dat opzettelijk op onrechtmatige wijze waarden of informatie aan de organisatie onttrokken wordt door personeel of management. Het frauderisico wordt periodiek door het management geëvalueerd. De frauderisico's zijn bij AQUON afgedekt door een samenstel van procedures, functiescheidingen en interne controles. In 2017 zijn er geen fraudegevallen geconstateerd en er zijn geen nieuwe risico's geïdentificeerd.

FINANCIERING

In het jaar 2017 heeft AQUON door actief werkkapitaalmanagement geen nieuwe externe bedrijfsfinanciering aangetrokken en zijn nieuwe investeringen voldaan met inkomsten uit de reguliere dienstverlening.

Huidig financieringsarrangement

AQUON heeft na haar oprichting vreemd vermogen via een tweetal bankinstellingen aangetrokken waarmee de vaste activa wordt gefinancierd. AQUON heeft oorspronkelijk een financieringsarrangement ter waarde van € 9,7 miljoen afgesloten. AQUON betreft geen leningen via haar deelnemende waterschappen. De waarde van de vaste activa (bezittingen) bedraagt op balansdatum € 9,4 miljoen. In de tabel is het verloop van de leningen inzichtelijk gemaakt.

Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer	31-12-2016	Vermeerderingen	Aflossingen	31-12-2017
Onderhandse leningen van binnenlandse banken en overige financiële instellingen:				
Bank instelling 1	3.779.167	0	-151.167	3.628.000
Bank instelling 2	4.578.000	0	-214.000	4.364.000
Totaal	8.357.167	0	-365.167	7.992.000

Kasgeldlimiet

AQUON valt onder wetgeving Financiering decentrale overheden (wet Fido). De wet Fido heeft als doel het bevorderen van een solide financiering en kredietwaardigheid van de decentrale overheden. In deze wet wordt geschreven over een kasgeldlimiet.

Ter identificatie
Ernst & Young Accountants LLP

De kasgeldlimiet geeft de maximale kortlopende schuld (inclusief banksaldo) van AQUON aan. Dit is de grens waarbinnen decentrale overheden hun activiteiten met kortlopende middelen mogen financieren in een jaar. Elk kwartaal wordt het gemiddelde van de kortlopende middelen getoetst aan de kasgeldlimiet.

In 2017 heeft AQUON in het gehele jaar geen gebruik gemaakt van haar kasgeldlimiet en bleef daarmee automatisch onder de gestelde norm.

Renterisiconorm

De renterisiconorm is opgesteld met als doel de rentegevoeligheid van de portefeuille van leningen met als looptijd een jaar of langer te beperken. Dit komt erop neer dat het renterisico in een bepaald jaar niet meer mag bedragen dan een wettelijk bepaald percentage van het begrotings-percentage. Het renterisico op de vaste schuld in een jaar wordt berekend door de som van het bedrag aan herfinanciering en het bedrag aan renteherziening op de vaste schuld. Voor gemeenschappelijke regelingen is de renterisiconorm bepaald op 20%. De renterisiconorm voor AQUON voor 2017 bedraagt hiermee circa € 4,1 miljoen. De GR AQUON heeft in 2017 deze normering niet geraakt.

Er heeft in 2017 geen uitzetting van gelden plaatsgevonden en er is geen gebruik gemaakt van financiële instrumenten (derivaten, opties en dergelijke). Het risicobeleid is erop gericht toekomstige risico's inzichtelijk te maken, te beheersen, te verminderen of te spreiden. Overtollige daggeden worden dagelijks afgedragen aan Rijksschatkist.

KAPITAALGOEDEREN EN BEDRIJFSMIDDELEN

De belangrijkste kapitaalgoederen van AQUON worden gevormd door de drie panden en de laboratoriuminrichting.

AQUON heeft drie panden in haar bezit. De panden staan in Leiden, Tiel en Breda. Het pand in Breda wordt voor verkoop aangehouden: er worden geen bedrijfsactiviteiten (meer) uitgevoerd. Het pand is te koop aangeboden. In 2016 heeft besluitvorming plaatsgevonden ten aanzien van benodigde aanpassing van de panden in Tiel en Leiden als gevolg van de sluiting Breda. Op de locaties Leiden en Tiel hebben verbouwingen plaatsgevonden om de medewerkers en activiteiten uit Breda in de bestaande panden te kunnen huisvesten. Deze verbouwingen zijn in 2017 geheel afgerond.

Het onderhoud en beheer voor de panden is uitbesteed. Hiervoor worden per jaar afspraken ten aanzien van het onderhoud gemaakt en grootschalige aanpassingen in nauw overleg uitgevoerd. Deze jaarlijkse beoordeling en contractinrichting is mede gebaseerd op het feit dat de eigenaren een voorgenomen besluit hebben genomen een centrale locatie in de toekomst te exploiteren. In het jaar 2016 heeft AQUON een beheersplan kapitaalgoederen met een meerjarig onderhoudsplan opgesteld en geeft daarmee inzicht op de risico's op de jaarlijkse overwegingen.

Voor de laboratoriuminrichting is het onderhoud ondergebracht bij expertisebedrijven in onderhoud van de instrumenten. Dit betreffen jaarlijkse onderhoudscontracten.

Door de afgesloten leasecontracten liggen de financiële risico's en het onderhoud van het wagenpark niet bij AQUON maar bij leasemaatschappijen.

ONTTREKKINGEN AAN OVERIGE BESTEMMINGSRESERVES EN VOORZIENINGEN

Naar aanleiding van het bestuursbesluit op 15 april 2015 is een bestemmingsreserve gevormd ter hoogte van het positieve begrotingsoverschot over het jaar 2014. Op 15 april 2016 is ook het positieve begrotingsoverschot over het jaar 2015 toegevoegd aan deze bestemmingsreserve. Met deze twee mutaties werd een bestemmingsreserve gevormd van circa € 2,4 miljoen. Deze reserve betreft in geen enkele betekenis een algemene reserve en is gevormd met het doel de ombouw van AQUON te financieren.

In het jaar 2016 is een aanvang gemaakt met de herstructurering van AQUON als gevolg van het ombouwplan AQUON 2.0. In 2016 is € 1.252.463 onttrokken aan deze bestemmingsreserve. In 2017 is hier een verder vervolg aan gegeven en in aansluiting daarop heeft een verdere onttrekking aan de bestemmingsreserve plaatsgevonden. De onttrekking in het jaar 2017 bedroeg € 871.509. In onderstaande tabel wordt het verloop van de bestemmingsreserve weergegeven:

Verloopstaat reserves	31-12-2016	Toevoeging	Onttrekking	31-12-2017
Bestemmingsreserve	1.165.101	0	-871.509	293.592

AQUON heeft een voorziening voor kosten van voormalig personeel. Deze voorziening betreft de kosten voor lopende ww-uitkeringen waarvoor AQUON eigen risicodrager is.

Verloopstaat voorzieningen	31-12-2016	Toevoeging	Onttrekking	31-12-2017
Voorzieningen voor arbeid-gerelateerde verplichtingen	8.173	0	5.151	3.022

EMU-SALDO

Wet Hof

De Wet Houdbare OverheidsFinanciën (Wet Hof), die in december 2013 in werking is getreden, en de afspraken over de invulling daarvan in het "Financieel Akkoord" tussen Rijk en decentrale overheden van januari 2013 leiden er toe dat de waterschappen het EMU-saldo meer dan tot nu toe een plaats moeten geven in de beleidsvoorbereiding, sturing en beheersing.

Wet Hof en Gemeenschappelijke regelingen

Artikel 5 van de Wet Hof bepaalt dat de individuele EMU-referentiewaarde van het waterschap naast het eigen aandeel ook het aandeel in openbare lichamen betreft. Hiermee wordt het EMU-saldo van een openbaar lichaam bedoeld dat is ingesteld bij een gemeenschappelijke regeling als bedoeld in de Wet gemeenschappelijke regelingen waaraan het waterschap deelneemt, voor zover dit aandeel aan het waterschap moet worden toegerekend.

EMU saldo 2017

Onderstaand wordt de bepaling van het EMU-saldo 2017 weergegeven.

Onderdeel	Bedrag
1 Exploitatiesaldo (voor toevoeging/onttrekking aan reserves)	669.984
2 Invloed investeringen (zie staat van vaste activa)	
-/- bruto investeringsuitgaven	-347.557
+ investeringsbijdragen van derden	0
+ verkoop materiële en immateriële activa	0
+ afschrijvingen en waardeverminderingen	1.427.801
3 Invloed voorzieningen	
+ toevoegingen aan voorzieningen t.l.v. exploitatie	0
-/- onttrekkingen uit voorzieningen t.b.v exploitatie	-876.659
-/- betalingen rechtstreeks uit voorzieningen	0
+ eventuele externe vermeerderingen van voorzieningen	0
4 Invloed reserves (zie staat van reserves en voorzieningen)	
-/- eventuele betalingen rechtstreeks uit reserves	0
+ eventuele externe vermeerderingen van reserves	0
5 Deelnemingen en aandelen	
+ boekverlies	0
-/- boekwinst	0
EMU-saldo	873.569

INCIDENTELE BATEN EN LASTEN

Eenmalige kosten zijn verantwoord en toegelicht onder kostencategorie waartoe zij behoren.

WATERSCHAPSBELASTINGEN

AQUON heft geen waterschapsbelasting en daarmee is deze paragraaf niet van toepassing.

VERBONDEN PARTIJEN

Verbonden partijen zijn die partijen waarmee AQUON een bestuurlijke relatie heeft én waarin zij financieel een belang heeft. AQUON had in het jaar 2017 geen verbonden partijen.

JAARREKENING 2017

Ter identificatie
Ernst & Young Accountants LLP

BALANS PER 31 DECEMBER 2017

Balans per 31 december 2017	31-12-2017	31-12-2016
VASTE ACTIVA	€	€
I IMMATERIËLE VASTE ACTIVA		
Overige immateriële vaste activa	1.614.127	1.923.479
II MATERIËLE VASTE ACTIVA		
Overige investeringen met een economisch nut	7.648.076	8.542.279
III FINANCIËLE VASTE ACTIVA		
Overige langlopende leningen	24.633	33.836
Overige uitzettingen met een oorspronkelijke looptijd van één jaar of langer	6.450	6.450
TOTAAL VASTE ACTIVA	9.293.286	10.506.044
VLOTTENDE ACTIVA		
IV VOORRADEN		
Grond- en hulpstoffen voor eigen gebruik	256.475	219.643
V UITZETTINGEN MET EEN RENTETYPISCHE LOOPTIJD KORTER DAN ÉÉN JAAR		
Uitzettingen bij openbare lichamen	4.254.664	4.291.594
Uitzettingen in 's Rijks Schatkist	1.945.631	2.546.377
Overige uitzettingen met een looptijd korter dan één jaar	58.541	17.023
VI LIQUIDE MIDDELEN		
Overige bank- en girotegoeden	17.633	439.224
VII OVERLOPENDE ACTIVA		
Overige nog te ontvangen bedragen en vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen	752.165	319.125
TOTAAL VLOTTENDE ACTIVA	7.285.109	7.832.986
TOTAAL ACTIVA	16.578.395	18.339.030
	31-12-2017	31-12-2016
VASTE PASSIVA	€	€
VIII EIGEN VERMOGEN		
Bestemmingsreserves	293.592	1.165.101
Gerealiseerd resultaat	0	0
IX VOORZIENINGEN		
Voorzieningen voor arbeidsgerelateerde verplichtingen	3.022	8.173
X VASTE SCHULDEN MET EEN RENTETYPISCHE LOOPTIJD VAN ÉÉN JAAR OF LANGER		
Onderhandse leningen van binnenlandse banken en overige financiële instellingen	7.992.000	8.357.167
TOTAAL VASTE PASSIVA	8.288.615	9.530.441
VLOTTENDE PASSIVA		
XI NETTO-VLOTTENDE SCHULDEN MET EEN RENTETYPISCHE LOOPTIJD KORTER DAN ÉÉN JAAR		
Overige kortlopende schulden	2.269.557	2.170.517
XII OVERLOPENDE PASSIVA		
Overige vooruitontvangen bedragen die ten behoeve van volgende begrotingsjaren komen	6.020.224	6.638.073
TOTAAL VLOTTENDE PASSIVA	8.289.781	8.808.590
TOTAAL PASSIVA	16.578.395	18.339.030

Ter identificatie
Ernst & Young Accountants LLP

EXPLOITATIEREKENING OVER HET JAAR 2017

Programma AQUON TOTAAL

Kostensoort groepen	Kostensoorten	Programma begroting 2017 voor wijziging €	Programma begroting 2017 na wijziging €	Realisatie 2017 €	Vershil Realisatie en Begroting €
	LASTEN				
2.1	Salaris huidig personeel en bestuurders	8.556.200	8.135.000	7.316.921	818.078
2.2	Sociale premies	1.994.400	1.877.000	1.806.770	70.230
2.4	Overige personeelslasten	414.000	485.000	513.391	-28.390
2.5	Personeel van derden	912.800	1.448.000	2.000.736	-552.735
	Personeelslasten	11.877.400	11.945.000	11.637.817	307.182
3.11	Uitbestedingen analyses	1.402.600	2.141.000	3.137.530	-996.529
	Uitbesteding	1.402.600	2.141.000	3.137.530	-996.529
3.1	Duurzame gebruiksgoederen	212.200	269.000	192.396	76.604
3.2	Overige gebruiks- en verbruiksgoederen	2.370.200	2.256.000	2.310.992	-54.992
3.3	Energie	200.500	240.000	253.957	-13.957
	Materiële lasten	2.782.900	2.764.999	2.757.345	7.654
1.1	Externe rentelasten	305.700	280.000	266.241	13.760
1.3	Afschrijvingen activa	1.815.500	1.400.000	1.427.801	-27.801
1.4	Afschrijvingen van boekverliezen	0	0	110.000	-110.000
	Kapitaalslasten	2.121.200	1.680.000	1.804.042	-124.042
3.4	Huren en rechten	45.900	46.000	43.203	2.797
3.5	Leasebetalingen operational lease	729.400	670.000	655.547	14.453
3.7	Verzekeringen	51.900	55.000	42.631	12.369
3.8	Belastingen	55.500	44.000	18.919	25.081
3.9	Onderhoud door derden	790.900	758.000	781.683	-23.683
3.10	Overige diensten door derden	1.081.700	1.275.000	1.073.877	201.124
	Overige indirecte lasten	2.755.300	2.848.000	2.615.860	232.141
5.2	Onvoorzien	200.000	200.000	0	200.000
	Onvoorzien	200.000	200.000	0	200.000
	TOTAAL LASTEN	21.139.400	21.579.000	21.952.594	-373.594
	BATEN				
1.1	Externe rentebaten	0	0	0	0
3.6	Diensten voor derden	300.000	300.000	332.464	-32.464
5.2	Onvoorzien	0	0	0	0
	Bijdrage deelnemers	20.139.400	20.194.000	20.753.984	-559.984
	TOTAAL BATEN	20.439.400	20.494.000	21.086.448	-592.448
	Gerealiseerd resultaat voor bestemming, volgend uit voorgaande onderdelen	700.000	-1.085.000	-866.146	-218.854
	Bedrag van de heffing voor de vennootschapsbelasting	0	0	5.363	-5.363
	TOTAAL SALDO BATEN EN LASTEN	-700.000	-1.085.000	-871.509	-213.491
	Mutatie bestemmingsreserve	700.000	1.085.000	871.509	213.491
	GEREALISEERD RESULTAAT	0	0	0	0

Ter identificatie
Ernst & Young Accountants LLP

WAARDERINGSGRONDSLAGEN

GRONDSLAGEN VOOR WAARDERING EN RESULTAATBEPALING

Op de jaarrekening is naast het gestelde in het waterschapbesluit, de Regeling beleidsvoorbereiding en verantwoording waterschappen (BBVW) van toepassing. Met betrekking tot de verslaggeving worden de verslaggevingsvoorschriften vanuit het waterschapbesluit gehanteerd.

Algemene grondslag

Waardering van passiva en activa alsmede de bepaling van het resultaat vinden in principe plaats op basis van historische kosten. Activa en passiva zijn opgenomen tegen nominale waarde. Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben, onverschillig of zij tot inkomsten of uitgaven in dat jaar hebben geleid. Baten en lasten, waaronder ook begrepen de heffing van de vennootschapsbelasting, worden daarbij verantwoord tot hun brutobedrag. De waarderingsgrondbeginselen per balansonderdeel worden in het vervolg van deze jaarrekening toegelicht.

Activa

Immateriële en materiële vaste activa

De waardering van de vaste activa vindt plaats tegen de historische kostprijs onder aftrek van ontvangen bijdragen en afschrijvingen. De historische kostprijs bestaat uit de werkelijke/historische uitgaven. Afschrijving vindt plaats conform de financiële verordening welke bestuurlijk is vastgesteld. Activering vindt plaats op het moment van ingebruikname. De afschrijving vindt plaats vanaf het jaar na het moment van ingebruikname.

De volgende afschrijvingstermijnen worden in overeenstemming met de verordening gehanteerd:

• Immateriële vaste activa	5-7 jaar
• Vervoermiddelen	5 jaar
• Bedrijfsgebouwen	40 jaar
• Verbouwingen en gebouw gebonden installaties	15 jaar
• Inrichting en (kantoor)meubilair	10 jaar
• Overige materiële activa	5 jaar
• Verbouwing in verband met ombouw AQUON 2.0	4 jaar

Op basis van de verwachte gebruiksduur wordt:

- Laboratoriumsoftware (LIMS-systeem) in 7 jaar afgeschreven
- Mobiele telefoons in 3 jaar afgeschreven.

Duurzame waardevermindering van vaste activa:

Afwaardering van bedrijfseconomisch vastgoed vindt plaats indien de directe opbrengstwaarde lager is dan de boekwaarde. Lagere taxatiewaarden dan de boekwaarden van onroerende zaken zijn hierbij als duurzame waardedaling in aanmerking genomen.

Financiële vaste activa

De financiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de oorspronkelijke verkrijgingsprijs (de inkoopprijs en de bijkomende kosten), de jaarlijkse aflossingen, afschrijvingslasten en afwaarderingen wegens duurzame waardeverminderingen.

Duurzame waardeverminderingen van financiële vaste activa worden onafhankelijk van het resultaat van het boekjaar in aanmerking genomen. Zo nodig wordt een voorziening voor verwachte oninbaarheid op de boekwaarde in mindering gebracht.

Vorraden

De grond- en hulpstoffen uitsluitend voor eigen gebruik (magazijnvoorraden) worden gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs. Indien nodig wordt een voorziening voor incurante voorraden gevormd om de eventuele waardedaling of incurantheid op te vangen.

Uitzettingen met een looptijd korter dan één jaar en overlopende activa

De uitzettingen met een looptijd korter dan één jaar worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid wordt een voorziening in mindering gebracht. De voorziening wordt statisch bepaald op basis van de geschatte inningskansen.

Uitzettingen in 's Rijks Schatkist

Drempelbedrag

In principe dienen alle overtollige middelen in de schatkist te worden aangehouden. Er zijn echter een aantal uitzonderingen. Eén daarvan is het drempelbedrag (afhankelijk van de omvang van de decentrale overheid) dat gemiddeld per kwartaal buiten de schatkist mag worden gehouden. Voor AQUON is dat voor 2017 € 250.000

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren

Het drempelbedrag is bedoeld om het dagelijks kasbeheer te vereenvoudigen: niet elke laatste euro hoeft in de schatkist te worden aangehouden. In principe hoeven dus alleen de liquide middelen die boven het drempelbedrag uitgaan in de schatkist te worden aangehouden. In 2017 hebben geen overschrijdingen plaatsgevonden van het drempelbedrag.

Liquide middelen

Deze activa worden tegen nominale waarde opgenomen.

Passiva

Voorzieningen

Voorzieningen behoren tot het vreemd vermogen (schulden) van de organisatie. Om die reden kunnen voorzieningen naar de situatie per ultimo verslagjaar geen negatieve stand kennen.

Voorzieningen worden gewaardeerd op de contante waarde, het nominale bedrag van de betrokken verplichting c.q. het voorzienbare verlies.

Voorzieningen worden gevormd indien er sprake is van:

- Verplichtingen en verliezen waarvan de omvang op de balansdatum onzeker is, doch redelijkerwijs te schatten.
- Op de balansdatum bestaande risico's ter zake van bepaalde te verwachten verplichtingen of verliezen waarvan de omvang redelijkerwijs is te schatten.

De vorming van een voorziening, dan wel een dotatie aan een reeds bestaande voorziening, is als een last in het betreffende boekjaar verantwoord. Alle aanwendungen aan voorzieningen zijn rechtstreeks ten laste van de voorziening gebracht en in het verslagjaar niet ten laste van de exploitatie verantwoord.

Voorzieningen worden niet gevormd voor jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume. Voor het bepalen van het “jaarlijks vergelijkbaar volume” is een tijdsperiode van vier jaar gehanteerd.

Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer

Vaste schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde, verminderd met gedane aflossingen. De vaste schulden hebben een looptijd van één jaar of langer.

Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

De netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar zijn gewaardeerd tegen nominale waarde.

Vlottende passiva

De vlottende passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Baten en lasten

De baten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Een bate wordt genomen zodra deze is gerealiseerd, terwijl een last wordt verwerkt zodra deze bekend is.

De exploitatierekening is voor beide programma's Laboratorium en Eigenaarsdeel opgenomen in het Programma AQUON TOTAAL (blz. 24)

TOELICHTING OP DE BALANS PER 31 DECEMBER 2017

I Immateriële vaste activa

De immateriële activa worden alle gecategoriseerd onder "overige immateriële vaste activa". Alle hier verantwoorde activa zijn software en licenties. Onderstaand wordt het verloop van de immateriële vaste activa weergegeven.

Verloop-overzicht IVA	Boekwaarde 31-12-2016	Investerings	Desinves-teringen	Afschrijvingen	Bijdragen derden	Afwaar-deringen	Boekwaarde 31-12-2017
Overige immateriële vaste activa	1.923.479	90.742	0	-400.094	0	0	1.614.127
Totaal	1.923.479	90.742	0	-400.094	0	0	1.614.127

De investeringen betreffen een planpakket t.b.v. het team Monstername en Logistiek.

II Materiële vaste activa

Het verloop van de materiële vaste activa was als volgt:

Verloopoverzicht MVA	Gronden en terreinen	Bedrijfs-gebouwen	Machines, apparaten en werktuigen	Overige materiële vaste activa	Totaal materiële vaste activa
Boekwaarde begin begrotingsjaar	1.618.850	5.876.958	715.300	331.170	8.542.278
Investerings	0	113.298	114.343	29.175	256.815
Afschrijvingen	0	-578.845	-331.805	-117.055	-1.027.705
Afwaarderingen wegens duurzame waardeverminderingen	0	-110.000	-10.357	-2.955	-123.312
Boekwaarde einde begrotingsjaar	1.618.850	5.301.411	487.480	240.335	7.648.076

Op 9 november 2015 heeft het algemeen bestuur van AQUON besloten één van haar panden af te stoten en niet meer in te zetten voor bedrijfsdoeleinden. Naar aanleiding van deze beslissing hebben een afwaarderingen plaatsgevonden in de boekjaren 2015 en 2016. Eind 2017 heeft een nieuwe waardering van de marktwaarde plaatsgevonden. Naar aanleiding van deze waardering is er een bedrag van € 110.000 ten laste van het resultaat van het Programma Eigenaarsdeel gebracht.

De overige waardeverminderingen van machines, apparaten en werktuigen en overige materiële vaste activa betreft de inrichting en apparatuur van een bedrijfsauto die in 2017 na te water te zijn geraakt, total-loss is verklaard.

Afschrijvingskosten

In onderstaande tabel wordt de aansluiting weergegeven van de afschrijvingskosten met de exploitatierekening

	Immaterieel Vast Actief	Materieel Vast Actief	Totaal
Afschrijvingskosten	400.094	1.027.705	1.427.799

Investeringsen

In het vorige programmajaar 2016 zijn er aanpassingen in de panden Tiel en Leiden doorgevoerd in verband uitbreiding van activiteiten (door de sluiting van het bedrijfspand in Breda). De panden in Tiel en Leiden zijn zodanig aangepast dat de activiteiten en medewerkers konden worden ondergebracht op beide locaties. De verhuizing is eind 2016 gerealiseerd en afgerond, echter de verbouwingen van de panden in Leiden en Tiel waren op dat moment nog niet geheel afgerond. Deze werkzaamheden ten bedrage van € 142.472 zijn in de eerste helft van 2017 geheel afgerond en opgeleverd. Daarnaast is gestart met de implementatie van een planpakket ten behoeve van team Monstername en Logistiek.

Deze kosten zijn in onderstaande tabel opgenomen in de post Doorontwikkeling ICT en facilitair.

Naast de aanpassingen van de gebouwen is ten bedrage van € € 114.343 geïnvesteerd in het jaar 2017. Dit betreft de investering in mobiele telefoons die noodzakelijk zijn om data uit te kunnen wisselen met het hierboven genoemde planpakket

In onderstaande tabellen wordt de stand van het investeringskrediet per programma weergegeven:

Investeringsen Laboratorium	Beschikbaar gesteld krediet	Werkelijk besteed in 2017
Doorontwikkeling ICT en facilitair	500.000	233.214
Vervangingsinvesteringen apparatuur	1.500.000	114.343
Totaal	2.000.000	347.557

III Financiële vaste activa

Het verloop van de financiële vaste activa kan als volgt worden weergegeven:

Verloopoverzicht FVA	31-12-2016	Vermeerderingen	Aflossingen	31-12-2017
Lening aan bedrijven	33.836	0	-9.203	24.633
Overige uitzettingen met een oorspronkelijke looptijd van een jaar of langer	6.450	0	0	6.450
Totaal	40.286	0	-9.203	31.083

De lening aan bedrijven betreft een financiering aan een leasemaatschappij waarvoor maandelijks een aflossing ontvangen wordt. Vanaf het jaar 2015 worden geen auto's meer afgenomen conform dit model. De verwachting is dat de lening in 2019 in zijn geheel is afgelost. De overige uitzettingen met een oorspronkelijke looptijd van een jaar of langer betreffen de waarborgsommen voor de huur van de panden (opslagloodsen) in Breda en 's-Hertogenbosch. Beide panden worden aangehouden ten behoeve van de afdeling Monstername en Logistiek.

IV Voorraden

De stand van de voorraden kan als volgt worden weergegeven:

Voorraden grond- en hulpstoffen	31-12-2016	31-12-2017
Grond- en hulpstoffen voor eigen gebruik	266.177	281.705
Voorziening incurante grond- en hulpstoffen	-46.535	-25.230
Totaal	219.642	256.475

Ter identificatie
Ernst & Young Accountants LLP

De voorraden zijn grond- en hulpstoffen voor uitsluitend eigen gebruik en zijn gewaardeerd tegen de laatste inkoopprijs.

In 2017 is de voorziening voor incurante voorraden beoordeeld en bijgesteld. De voorziening wordt gevormd voor artikelen die niet courant zijn. De waarde van de voorziening op balansdatum bedraagt € 25.230. De waarde van de voorraden bedraagt op balansdatum € 281.705. De voorziening ten aanzien van de voorraden wordt in mindering gebracht op de balanswaarde voorraden. De balanswaarde van de voorraden is daarmee € 256.475. De daling van de voorziening is te verklaren door het afvoeren van de in Breda aanwezige incurante voorraad na het sluiten van de locatie Breda.

V Uitzettingen met een looptijd korter dan één jaar

De uitzettingen met een looptijd korter dan één jaar zijn als volgt te specificeren:

Uitzettingen met een looptijd korter dan één jaar	Saldo 31-12-2016	Saldo 31-12-2017
Uitzettingen bij openbare lichamen	4.291.594	4.254.664
Uitzettingen in 's Rijks schatkist	2.546.377	1.945.631
Overige uitzettingen met een looptijd korter dan één jaar	17.023	58.541
Totaal	6.854.994	6.258.836

Aan het einde van het jaar 2017 zijn facturen aan de deelnemende waterschappen en hoogheemraadschappen (openbare lichamen) uitgereikt, betreffende de bijdragen over het eerste kwartaal 2018.

AQUON dient haar overvloedige liquide middelen aan te houden bij het Rijk, het zogenaamde "Schatkistbankieren". Ten behoeve van het schatkistbankieren heeft AQUON een zogenaamde werkrekening bij een bankinstelling geopend. Op deze rekening heeft AQUON een daglimiet van € 250.000.

De berekening van de benutting van de drempelbedragen van het schatkistbankieren wordt in onderstaande tabel per kwartaal 2017 weergegeven:

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren	Q1	Q2	Q3	Q4
	€	€	€	€
Drempelbedrag	250.000	250.000	250.000	250.000
Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	80.467	123.678	151.624	43.721
Ruimte onder drempelbedrag	169.533	126.322	98.376	206.279
Overschrijding van het drempelbedrag	0	0	0	0

De overige uitzettingen zijn ontstaan door de uitgevoerde laboratorium werkzaamheden voor derde klanten. Naar aanleiding van een risico-inventarisatie is gebleken dat een voorziening ten aanzien van mogelijke oninbaarheid van de vorderingen per ultimo 2017 niet noodzakelijk is. Het verloop van de voorziening dubieuze debiteuren was als volgt:

Verloopoverzicht Voorziening dubieuze debiteuren	31-12-2016	Toevoeging	Onttrekking	31-12-2017
Voorziening dubieuze debiteuren	0	0	0	0

Ter identificatie
Ernst & Young Accountants LLP

VI Liquide middelen

Dit bedrag betreft het saldo op de bankrekeningen bij een tweetal bankinstellingen. De banksaldi kunnen als volgt worden weergegeven:

Liquide middelen	Saldo 31-12-2016	Saldo 31-12-2017
Overige bank- en girotegoeden, bank 1	437.038	17.629
Overige bank- en girotegoeden, bank 2	2.185	4
Totaal	439.223	17.633

De bankrekeningen van AQUON worden afhankelijk van het banksaldo verantwoord onder de post liquide middelen of onder de kortlopende schulden. De liquide middelen staan ter vrije beschikking van AQUON en zijn dagelijks opeisbaar.

Bij een bankinstelling is eind 2013 voor AQUON een rekening courant krediet afgesloten tot een maximaal bedrag van € 7,0 miljoen. Voor het verkregen krediet is geen zekerheid gesteld. In 2017 is geen gebruik gemaakt van dit krediet.

VII Overlopende activa

De overlopende activa betreffen nog te factureren eindafrekening met deelnemers, leveringen aan derden, vooruitbetaalde kosten, vooruit ontvangen facturen en voorschotten betaald aan personeel. Het saldo betreft met name kosten welke in een volgend boekjaar worden verantwoord.

Overige nog te ontvangen bedragen alsmede de vooruit betaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen	31-12-2016	31-12-2017
Nog te factureren bedragen	58.358	581.658
Vooruit betaalde bedragen	259.108	169.409
Voorschotten betaald aan personeel	108	1.098
Overige nog te ontvangen bedragen alsmede de vooruit betaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen	1.551	0
Totaal	319.125	752.165

De post Nog te factureren bedragen betreft onder andere de nog te factureren eindafrekening met deelnemers die pas na vaststelling van de jaarrekening kan worden gefactureerd € 559.988 en de nog te factureren leveringen aan derden geproduceerd in december 2017 € 18.563.

VIII Eigen vermogen

Conform de statuten van de GR AQUON heeft AQUON op balansdatum geen eigen vermogen, anders dan een bestemmingsreserve. Deze bestemmingsreserve is in het jaar 2015 gevormd na een besluit van het bestuur het positieve begrotingsoverschot over het begrotingsjaar 2014 (€1.918.324) te bestemmen voor de aanstaande ombouw van AQUON. Ook het positieve begrotingsoverschot over het begrotingsjaar 2015 (€529.240) is conform bestuursbesluit hieraan toegevoegd. De onttrekking betreft uitgaven gerelateerd aan het herstructureren van AQUON. De bestemmingsreserve bedraagt op balansdatum 31 december 2017 € 293.592.

Verloopstaat reserves	31-12-2016	Toevoeging	Onttrekking	31-12-2017
Bestemmingsreserve	1.165.101	0	-871.509	293.592

IX Voorzieningen

De voorziening betreft een verplichting inzake betalingen aan voormalig personeel, aangezien AQUON eigen risicodragers is voor de ww.

Verloopstaat voorzieningen	31-12-2016	Toevoeging	Onttrekking	31-12-2017
Voorzieningen voor arbeid-gerelateerde verplichtingen	8.173	0	5.151	3.022

X Vaste schulden

In onderstaand overzicht wordt het verloop weergegeven van de vaste schulden met een looptijd langer dan één jaar over het jaar 2017:

Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer	31-12-2016	Vermeerderingen	Aflossingen	31-12-2017
Onderhandse leningen van binnenlandse banken en overige financiële instellingen:				
Bank instelling 1	3.779.167	0	-151.167	3.628.000
Bank instelling 2	4.578.000	0	-214.000	4.364.000
Totaal	8.357.167	0	-365.167	7.992.000

De totale rentelast voor het jaar 2017 met betrekking tot de vaste schulden met een looptijd langer dan één jaar bedroeg € 266.241. In het jaar 2018 wordt € 365.167 afgelost (verplichting korter dan 1 jaar). Voor deze vaste schulden staan de deelnemers van de GR AQUON garant.

XI Vaste schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

De vaste schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar zijn als volgt te specificeren:

Vaste schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	31-12-2016	31-12-2017
Schulden aan leveranciers	1.442.803	1.592.618
Schulden in verband met te betalen belastingen, sociale en pensioenpremies	727.714	676.939
Totaal	2.170.517	2.269.557

Onder de schulden aan leveranciers is op balansdatum een schuld aan een deelnemend waterschap opgenomen van € 132.906. De stijging van de stand van de crediteuren wordt met name veroorzaakt door facturen voor uitbesteding die pas eind december zijn ontvangen.

XII Overlopende passiva

De overlopende passiva zijn als volgt te specificeren:

Overige vooruit ontvangen bedragen die ten behoeve van volgende begrotingsjaren komen	31-12-2016	31-12-2017
Vooruit gefactureerde bedragen	4.727.750	5.045.251
Nog te ontvangen facturen	1.369.882	561.512
Arbeidsgerelateerde verplichtingen	268.412	234.214
Fricatiekosten Sociaal Statuut	178.328	104.346
Overige vooruit ontvangen bedragen die ten behoeve van volgende begrotingsjaren komen	93.700	74.900
Totaal	6.638.072	6.020.224

In december 2017 heeft AQUON de voorschotten inzake het eerste kwartaal 2018 aan alle deelnemende waterschappen in rekening gebracht. Deze bijdrage ten bedrage van € 5.045.251 is geheel verantwoord onder de post vooruit gefactureerde bedragen.

De nog te betalen “frictiekosten sociaal statuut” betreffen personeelskosten die samenhangen met het AQUON Sociaal Statuut. Deze personeelskosten zijn de als gevolg van herstructurering individueel vastgelegde verplichtingen voor reistijdvergoeding.

Niet uit de balans blijvende verplichtingen

Huurverplichtingen

AQUON heeft de volgende, niet uit de balans blijvende huurverplichtingen:

Locatie	Resterende looptijd	Tot	Verplichting komend jaar €	Totale verplichting €
Breda bedrijfshal	12 mnd	31-12-2018	18.500	18.500
's-Hertogenbosch Bedrijfshal + kantoor	62 mnd	28-2-2023	25.872	133.672
Totaal			44.372	152.172

Overige verplichtingen

AQUON heeft de volgende niet uit de balans blijvende overige verplichtingen:

Product/Leverancier	Resterende looptijd	Tot	Verplichting komend jaar €	Totale verplichting €
Printer/copier Tiel/Leiden (Itec)	31 mnd	1-8-2020	18.995	52.364
Printer/copier Tiel/Leiden (Konica)	9 mnd	1-10-2018	11.739	11.739
<i>Hosting ICT</i>				
Actacom hosting	4 mnd	1-5-2018	74.421	74.421
Actacom beheer	4mnd	1-5-2018	58.468	58.468
<i>Salarisadministratie</i>				
Salarisadministratie	1 jaar	1-1-2019	107.000	107.000
<i>Lease auto's</i>				
Wagenplan	17 mnd	1-6-2019	20.565	29.134
Dutchlease	4-42 mnd	1-7-2021	434.579	760.014
Totaal			725.766	1.093.140

Ter identificatie
Ernst & Young Accountants LLP

TOELICHTING OP DE EXPLOITATIEREKENING OVER HET BEGROTINGSJAAR

Algemeen

De indeling van de exploitatierekening wijkt (gedeeltelijk) af van de indeling zoals die is opgenomen in bijlage 2 van de Regeling beleidsvoorbereiding en verantwoording waterschappen. Bij de exploitatierekening is de indeling van de begroting gevolgd om de vergelijking tussen de begroting en de jaarrealisatie te vereenvoudigen.

De exploitatierekening wordt het programma Laboratorium en het programma Eigenaarsdeel separaat weergegeven en toegelicht.

In de exploitatierekening zijn de volgende kolommen opgenomen:

- Programmabegroting 2017 voor wijziging
- Programmabegroting 2017 na wijziging
- Realisatie 2017
- Het verschil tussen de kolommen Realisatie 2017 en Programmabegroting 2017 na wijziging

Het jaar 2017 sluit af met een exploitatiesaldo van nihil voor beide programma's. In de verordeningen van AQUON is ingeregeld dat de jaarbijdrage van de opdrachtgevers meebeweegt met de gerealiseerde productieomvang. De marginale kosten van de meer-productie worden daartoe als eindafrekening 2017 doorberekend aan de waterschappen.

PROGRAMMA LABORATORIUM

Programma Laboratorium

Kostensoort groepen	Kostensoorten	Programma begroting 2017 voor wijziging €	Programma begroting na wijziging €	Realisatie 2017 €	Vershil Realisatie en Begroting €
LASTEN					
2.1	Salaris huidig personeel en bestuurders	7.846.700	7.955.000	7.017.166	937.834
2.2	Sociale premies	1.828.600	1.832.000	1.763.752	68.248
2.4	Overige personeelslasten	386.000	485.000	460.871	24.129
2.5	Personeel van derden	812.800	1.148.000	1.885.643	-737.643
	Personeelslasten	10.874.100	11.420.000	11.127.432	292.568
3.11	Uitbestedingen analyses	1.402.600	2.141.000	3.137.530	-996.529
	Uitbesteding	1.402.600	2.141.000	3.137.530	-996.529
3.1	Duurzame gebruiksgoederen	212.200	269.000	192.396	76.604
3.2	Overige gebruiks- en verbruiksgoederen	2.370.200	2.256.000	2.310.992	-54.992
3.3	Energie	200.500	240.000	253.957	-13.957
	Materiële lasten	2.782.900	2.765.000	2.757.345	7.655
1.1	Externe rentelasten	305.700	280.000	266.241	13.760
1.3	Afschrijvingen activa	1.190.500	1.215.000	1.240.215	-25.215
1.4	Afschrijvingen van boekverliezen	0	0	0	0
	Kapitaalslasten	1.496.200	1.495.000	1.506.455	-11.455
3.4	Huren en rechten	45.900	46.000	43.203	2.797
3.5	Leasebetalingen operational lease	729.400	670.000	655.547	14.453
3.7	Verzekeringen	51.900	55.000	42.631	12.369
3.8	Belastingen	55.500	44.000	18.919	25.081
3.9	Onderhoud door derden	790.900	758.000	781.683	-23.683
3.10	Overige diensten door derden	881.700	775.000	761.340	13.660
	Overige indirecte lasten	2.555.300	2.348.000	2.303.323	44.677
5.2	Onvoorzien	100.000	100.000	0	100.000
	Onvoorzien	100.000	100.000	0	100.000
	TOTAAL LASTEN	19.211.100	20.269.000	20.832.086	-563.086
BATEN					
1.1	Externe rentebaten	0	0	0	0
3.6	Diensten voor derden	300.000	300.000	332.464	-32.464
5.2	Onvoorzien	0	0	0	0
	Bijdrage deelnemers	18.911.100	19.969.000	20.504.984	-535.984
	TOTAAL BATEN	19.211.100	20.269.000	20.837.448	-568.448
	Bedrag van de heffing voor de vennootschapsbelasting	0	0	5.363	-5.363
	TOTAAL SALDO BATEN EN LASTEN	0	0	0	0
	Mutatie bestemmingsreserve	0	0	0	0
	GEREALISEERD RESULTAAT	0	0	0	0

Ter identificatie
Ernst & Young Accountants LLP

Lasten

Personeelslasten

De ombouw van AQUON heeft een daling van het aantal personeelsleden tot gevolg wat weer een daling van de salariskosten ten opzichte van de begroting tot gevolg heeft. Het aantal personeelsleden is in 2017 gedaald van 161 naar 151 medewerkers.

Kostensoort groepen Bedragen in €	Kostensoorten	Realisatie 2017	Programma begroting 2017 na wijziging	Verschil Realisatie en Begroting
2.1	Salaris huidig personeel en bestuurders	7.017.166	7.955.000	937.834
2.2	Sociale premies	1.763.752	1.832.000	68.248
2.4	Overige personeelslasten	460.871	485.000	24.129
2.5	Personeel van derden	1.885.643	1.148.000	-737.643
	Personeelslasten	11.127.432	11.420.000	292.568

Onder de overige personeelslasten worden de lasten verantwoord betreffende woon-werkverkeer, dienstreizen, studiekosten, werving personeel, gratificaties en Arbo-gerelateerde kosten. De overschrijding van de uitgaven op het gebied van personeel derden wordt veroorzaakt door een hogere inzet van personeel derden als teammanagers voor de teams Servicebureau en Monstername en Logistiek. Een andere vorm van inhuur zijn medewerkers die tijdelijk ingehuurd worden vanwege hun specifieke expertise. De organisatie en hervorming van AQUON vraagt kennis en kunde die niet altijd aanwezig is bij haar personeel.

Uitbesteding

Onder deze kostencategorie worden de kosten voor de uitbesteding van werkzaamheden aan derden opgenomen. Dit betreft uitbestede werkzaamheden voor de afdelingen Chemie, Hydrobiologie en Monstername en Logistiek. Daarnaast zijn er analyses op het gebied van onder andere waterbodems die niet door AQUON zelf worden uitgevoerd (met name voorbereidende werkzaamheden) en zijn er projecten in opdracht gegeven door de waterschappen welke hebben geleid tot extra uitbesteding in verband met het ontbreken van expertise. Daarnaast zijn analyses uitbesteed in verband met storingen van apparatuur.

Materiële lasten

Duurzame gebruiksgoederen

Deze kostencategorie betreft de aangeschafte duurzame gebruiksgoederen welke de activeringsgrens van € 25.000 niet overschrijden.

Overige gebruiksgoederen en verbruiksgoederen

Deze kostencategorie omvat het verbruik van materialen, chemicaliën en gasflessen door het laboratorium.

Energie

Deze kostencategorie bevat de energiekosten van de verschillende locaties, voor zover deze separaat in rekening worden gebracht. Op enkele locaties zijn deze kosten niet gespecificeerd maar opgenomen in een totaal bedrag van huur- en servicekosten.

Kapitaalslasten

Externe rentelasten

Onder deze post is de rente van bij een tweetal bankinstellingen afgesloten leningen opgenomen.

Afschrijvingen

Deze kostencategorie betreffen de afschrijvingen van immateriële en materiële vaste actie.

Overige indirecte lasten

Huur en rechten

Onder deze post worden de huur- en servicekosten verantwoord voor de verschillende locaties.

Leasebetalingen operationele lease

Deze post betreft de kosten voor de lease van de bedrijfsauto's.

Verzekeringen

Het betreft hier voornamelijk de premies van de polissen voor de wagenparkverzekeringen, aansprakelijkheidsverzekeringen en brand- en opstalverzekeringen voor de panden.

Belastingen

De belastingen hebben betrekking op gemeentelijke belastingen (WOZ, verontreinigingsheffing, etc.). De overige belastingen betreffen de houderschapsbelasting van het wagenpark voor zover de auto's in eigendom zijn.

Onderhoud door derden

Onder deze post wordt het gebouwbeheer en –onderhoud opgenomen. Daarnaast worden lasten voor onderhoud en reparaties van apparatuur en laboratorium instrumenten hier opgenomen.

Overige diensten door derden

Het betreft de diensten voor facilitaire ondersteuning (o.a. centrale repro, postdistributie, porto, telefoniste/receptioniste en bibliotheek), diensten IT (beheer systemen, onderhoud en ontwikkeling van standaardapplicaties en algemene IT-activiteiten) en cateringkosten. Ook de diensten in het kader van advisering, accountantskosten, kosten van afvoer laboratoriumafval en (overige) uitbestede werkzaamheden zijn hieronder opgenomen.

Baten

Diensten voor derden

De opbrengst is in verband met werken voor derden. Deze derden betreffen veelal private bedrijven niet zijnde de deelnemende waterschappen.

Bijdrage deelnemers

Onder deze post zijn de bedragen van de bijdragen verantwoord van de deelnemende waterschappen en hoogheemraadschappen. Deze bedragen worden middels een voorschot berekend en achteraf vindt er een verrekening van de totale kosten plaats.

Wet normering topinkomens

De wet normering topinkomens (WNT) presenteert een overzicht van de inkomens van de topfunctionarissen van AQUON. Het inkomen van een topfunctionaris in de (semi-) publieke sector mag volgens de WNT maximaal 130% van een ministersalaris zijn. (Semi-) publieke instellingen zijn verplicht om jaarlijks de bezoldigingsgegevens en eventuele ontslagvergoeding van hun functionarissen te publiceren in de financiële jaarverslagen.

Het algemene en dagelijkse bestuur van AQUON is te kwalificeren als toezichthoudende topfunctionarissen en is onbezoldigd. AQUON heeft in 2017 geen topfunctionarissen in dienst met een hoger salaris dan toegestaan op basis van de WNT. De dagelijkse leiding wordt uitgeoefend door de directeur.

In het kader van de WNT is het volgende overzicht opgesteld:

bedragen x € 1	R.W. Bleker	J.J.M. van der Aa	G.P. Beugeling	P.F.J. van den Eijnden	W.P.J. de Kleijn	H. Pluckel	C. Sas	Mevr. E.H.T. Stravens	M. Smits	H.P. Verroen	Mevr. I.J.A. ter Woort
Functiegegevens	Voorzitter	Bestuurder	Bestuurder	Bestuurder	Bestuurder	Bestuurder	Bestuurder	Bestuurder	Bestuurder	Bestuurder	Bestuurder
Aanvang en einde functievervulling 2017	1/1 - 31/12	1/1 - 30/11	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/4 - 31/12	1/12 - 31/12	1/1 - 12/4
Deeltijdfactor in fte	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Gewezen topfunctionaris (Fictieve) dienstbetrekking	nee	nee	nee	nee	nee	nee	nee	nee	nee	nee	nee
Bezoldiging											
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Beloningen betaalbaar op termijn	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
<i>Subtotaal</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	27.150	18.100	18.100	18.100	18.100	18.100	18.100	18.100	13.575	1.508	5.058
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal bezoldiging	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Gegevens 2016											
Duur dienstverband in 2016	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	4/1 - 31/12	1/1 - 31/12			1/1 - 31/12
deeltijdfactor 2016 in fte	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Beloningen betaalbaar op termijn	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal bezoldiging 2016	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Leidinggevende topfunctionarissen met een dienstbetrekking

<i>bedragen x € 1</i>	<i>J.K. Bouma</i>
Functiegegevens	DIRECTEUR
Aanvang en einde functievervulling 2017	1/1 - 31/12
Deeltijdfactor in fte	1,0
Gewezen topfunctionaris	nee
(Fictieve) dienstbetrekking	ja
Bezoldiging	
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	106.470
Beloningen betaalbaar op termijn	16.479
<u>Subtotaal</u>	122.949
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	181.000
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	0
Totaal bezoldiging	122.949
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	n.v.t.
Gegevens 2016	
Duur dienstverband in 2016	1/1- 31/12
deeltijdfactor 2016 in fte	1,0
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	107.138
Beloningen betaalbaar op termijn	14.198
Totaal bezoldiging 2016	121.336

PROGRAMMA EIGENAARSDEEL

Programma Eigenaarsdeel					
Kostensoort groepen	Kostensoorten	Programma begroting 2017 voor wijziging	Programma begroting 2017 na wijziging	Realisatie 2017	Verschil Realisatie en Begroting
		€	€	€	€
LASTEN					
2.1	Salaris voormalig personeel	709.500	180.000	299.756	-119.756
2.2	Sociale premies	165.800	45.000	43.018	1.982
2.4	Overige personeelslasten	28.000	0	52.520	-52.520
2.5	Personeel van derden	100.000	300.000	115.093	184.907
	Personeelslasten	1.003.300	525.000	510.386	14.614
3.11	Uitbestedingen analyses	0	0	0	0
	Uitbesteding	0	0	0	0
3.1	Duurzame gebruiksgoederen	0	0	0	0
3.2	Overige gebruiks- en verbruiksgoederen	0	0	0	0
3.3	Energie	0	0	0	0
	Materiële lasten	0	0	0	0
1.1	Externe rentelasten	0	0	0	0
1.3	Afschrijvingen activa	625.000	185.000	187.587	-2.587
1.4	Afschrijvingen van boekverliezen	0	0	110.000	-110.000
	Kapitaalslasten	625.000	185.000	297.587	-112.587
3.9	Onderhoud door derden	0	0	0	0
3.10	Overige diensten door derden	200.000	500.000	288.536	211.464
	Overige indirecte lasten	200.000	500.000	288.536	211.464
5.2	Onvoorzien	100.000	100.000	0	100.000
	Onvoorzien	100.000	100.000	0	100.000
	TOTAAL LASTEN	1.928.300	1.310.000	1.096.509	213.492
BATEN					
	Bijdrage deelnemers	1.228.300	225.000	225.000	0
	TOTAAL BATEN	1.228.300	225.000	225.000	0
	Bedrag van de heffing voor de vennootschapsbelasting	0	0	0	0
	TOTAAL SALDO BATEN EN LASTEN	-700.000	-1.085.000	-1.096.509	11.508
	Mutatie bestemmingsreserve	700.000	1.085.000	871.509	213.491
	GEREALISEERD RESULTAAT	0	0	0	0

Lasten

Personeelslasten

Uitgaven op het gebied van personeel als gevolg van de ombouw van AQUON zijn onder personeelslasten verantwoord bij het programma Eigenaarsdeel.

Kostensoort groepen Bedragen in €	Kostensoorten	Realisatie 2017	Programma begroting 2017 na wijziging	Vershil Realisatie en Begroting
2.1	Salaris voormalig personeel	299.756	180.000	-119.756
2.2	Sociale premies	43.018	45.000	1.982
2.4	Overige personeelslasten	52.520	0	-52.520
2.5	Personeel van derden	115.093	300.000	184.907
	Personeelslasten	510.386	525.000	14.614

Salaris voormalig personeel betreft de salariskosten voor bovenformatieve medewerkers. Ook zijn hierin de in 2017 aan betrokken medewerkers betaalde afkoopsommen opgenomen.

De salariskosten inclusief sociale lasten van de drie bovenformatieve medewerkers worden conform de afspraken uit het Doorstroomprogramma AQUON – waterschappen doorbelast aan de waterschappen.

Onder de post overige personeelslasten zijn de vergoedingen als gevolg van extra reistijd samenhangend met de reorganisatie verantwoord. De hoogte van de vergoeding is bepaald door een inschatting te maken van de extra kosten als gevolg van extra reistijd voor de jaren dat deze vergoeding aan de medewerkers die het betreft, uitgekeerd moet gaan worden. Eind 2017 bleek dat deze kosten te laag waren ingeschat.

Uitbesteding

In het jaar 2017 zijn er geen kosten verantwoord in het programma Eigenaarsdeel onder deze post.

Materiële lasten

In het jaar 2017 zijn er geen kosten verantwoord in het programma Eigenaarsdeel onder deze post.

Kapitaalslasten

Externe rentelasten

In het jaar 2017 zijn er geen kosten verantwoord in het programma Eigenaarsdeel onder deze post.

Afschrijvingen

Deze kostencategorie betreft de afschrijvingen van materiële vaste activa toe te rekenen aan het Eigenaarsdeel. Deze investeringen betreffen de zogenaamde no-regret investering uit het ombouwplan 2016. De waarde van € 750.348 wordt in vier jaren afgeschreven. Deze verkorte afschrijvingsperiode is door het bestuur vastgesteld.

Overige indirecte lasten

Onderhoud door derden

In het jaar 2017 zijn er geen kosten verantwoord in het programma Eigenaarsdeel onder deze post.

Overige diensten door derden

Dit betreft advieskosten inzake organisatie-inrichtingsvraagstukken.

Ter identificatie
Ernst & Young Accountants LLP

Mutatie bestemmingsreserve

Met uitzondering van de personeelskosten voor boven-formatief personeel worden de uitgaven gedaan in het kader van het Programma Eigenaarsdeel in mindering gebracht op de bestemmingsreserve zoals deze is gevormd uit de positieve bedrijfsresultaten van 2014 en 2015. Dit conform besluit AB datum 8 februari 2016.

OVERIGE GEGEVENS

Ter identificatie
Ernst & Young Accountants LLP

45

BESLUIT TOT RESULTAATBESTEMMING 2017 EN VASTSTELLING VAN DE JAARREKENING

Voorstel tot resultaatbestemming

In de statuten van de GR AQUON is een artikel opgenomen omtrent de kostentoerekening.

Artikel 28 Kostentoerekening:

- 1 Het algemeen bestuur stelt, als onderdeel van de begroting, jaarlijks de uitgangspunten voor de toerekening van de kosten aan de producten vast.
- 2 De kosten over het voorgaande kalenderjaar worden bij de deelnemers in rekening gebracht op basis van de door het algemeen bestuur voor het betreffende jaar, bij de begroting, vastgestelde uitgangspunten en producten.

De jaarrekening 2017 wordt na een algehele afrekening met de opdrachtgevers afgesloten met een bedrijfsresultaat van nihil. De totale kosten uit de programmabegroting worden verrekend met de hoogheemraadschappen en waterschappen volgens het besluit van het Algemeen Bestuur d.d. 10 november 2016.

Besluit tot vaststelling van jaarrekening

Op grond van de Wet op Gemeenschappelijke Regelingen wordt de jaarrekening van de GR AQUON vóór 15 april 2018 aangeboden aan het Algemeen Bestuur.

Op grond van artikel 104 van de Waterschapswet wordt de GR AQUON Jaarrekening 2017 in de openbare vergadering van het Algemeen Bestuur van AQUON op 5 april 2018 goedgekeurd.

Vastgesteld wordt dat het bedrijfsresultaat van AQUON GR na algemene afrekening met de opdrachtgevers nihil is.

De jaarrekening over het begrotingsjaar 2017 wordt vastgesteld.

CONTROLEVERKLARING

Ter identificatie
Ernst & Young Accountants LLP

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: het algemeen bestuur van Gemeenschappelijke Regeling Aquon

Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening 2017

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2017 van Gemeenschappelijke Regeling Aquon te Tiel gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

- ▶ geeft de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2017 als van de activa en passiva van Gemeenschappelijke Regeling Aquon op 31 december 2017 in overeenstemming met de hoofdstuk 4 van het Waterschapsbesluit en de bepalingen van en krachtens de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT);
- ▶ zijn de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties over 2017 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in het door het algemeen bestuur vastgestelde normen- en toetsingskader 2017.

De jaarrekening bestaat uit:

- ▶ de balans per 31 december 2017;
- ▶ de exploitatierekening over 2017;
- ▶ de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden, het Waterschapsbesluit, het controleprotocol dat is vastgesteld door het algemeen bestuur op 21 december 2017 en de Regeling Controleprotocol Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) 2017 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie "Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening".

Wij zijn onafhankelijk van Gemeenschappelijke Regeling Aquon zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Materialiteit

Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op € 220.000 waarbij de bij onze controle toegepaste goedkeuringstolerantie bedraagt voor fouten 1% en voor onzekerheden 3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan reserves, zoals voorgeschreven in artikel 5.2 lid 1 Waterschapsbesluit.

Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn, zoals ook bedoeld in artikel 5.3 Waterschapsbesluit. Daarbij zijn voor de controle van de in de jaarrekening opgenomen WNT-informatie de materialiteitsvoorschriften gehanteerd zoals vastgelegd in de Regeling controleprotocol WNT 2017.

Wij zijn met het algemeen bestuur overeengekomen dat wij aan het algemeen bestuur tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven de € 44.000 (zijnde 20% van de goedkeuringstolerantie) rapporteren alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve of WNT-redenen relevant zijn.

Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvatten de jaarstukken andere informatie, die bestaan uit:

- ▶ het jaarverslag, waaronder het voorwoord, kerngegevens, de programmaverantwoording en de paragrafen;
- ▶ overige gegevens.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- ▶ met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- ▶ alle informatie bevat die op grond van het Waterschapsbesluit is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Waterschapswet en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het dagelijks bestuur van de Gemeenschappelijke Regeling Aquon is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het jaarverslag in overeenstemming met het Waterschapsbesluit.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het dagelijks bestuur en het algemeen bestuur voor de jaarrekening
Het dagelijks bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met hoofdstuk 4 van het Waterschapsbesluit de bepalingen van en krachtens de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT). Het dagelijks bestuur is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in het door het algemeen bestuur vastgestelde normen- en toetsingskader 2017. In dit kader is het dagelijks bestuur tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het dagelijks bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Het algemeen bestuur is als kaderstellend en controlerend orgaan verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de Gemeenschappelijke Regeling Aquon.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fouten of fraude en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Waterschapsbesluit, het controleprotocol dat is vastgesteld door het algemeen bestuur, de Regeling Controleprotocol WNT 2017, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- ▶ het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude dan wel het niet rechtmatig tot stand komen van baten en lasten, alsmede de balansmutaties, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- ▶ het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de Gemeenschappelijke Regeling Aquon;
- ▶ het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het dagelijks bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- ▶ het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen;
- ▶ het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Wij communiceren met het algemeen bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Eindhoven, 5 april 2018

Ernst & Young Accountants LLP

w.g. drs. B. Smeenk RA